

Warszawa, dnia 14 października 2021 r

IGCP/ 103 /2021

Pan
Rafał Gawlin

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
Warszawa

Działając w imieniu członków Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie – podmiotów dostarczających ciepło systemowe, z którego korzysta około 40% gospodarstw domowych w Polsce - zwracamy się podjęcie jak najszybszych działań w zakresie rozwiązania problemu rozliczania się przez przedsiębiorstwa zobowiązane z obowiązku poprawy efektywności energetycznej.

Przedsiębiorstwa ciepłownicze, zrzeszone w naszej Izbie, należą do grupy podmiotów zobowiązanych, o których mówi art. 10 ust 2 ustawy o efektywności energetycznej. Najważniejszym i najczęściej stosowanym narzędziem do rozliczenia się z nałożonych ustawą obowiązków jest uzyskanie i umorzenie świadectwa efektywności energetycznej (białego certyfikatu). Okazuje się jednak, że praktycznie od początku działania systemu świadectw efektywności energetycznej ogromnym problemem jest nie tylko pozyskanie takiego certyfikatu na rynku i jego cena.

Podaż świadectw na Towarowej Giełdzie Energii jest bardzo niska, a ich cena przy tak niskiej płynności poszybowała obecnie do wartości przekraczającej 4 000 zł za certyfikaty PMEF_F. Wartość ta jest co najmniej abstrakcyjnie wysoka w stosunku do wartości opłaty zastępczej wynoszącej:

- na rok 2021: 1823,26 zł/toe,
- na rok 2022: 1914,42 zł/toe.

Powyższa sytuacja połączona z :

- zbyt długim, jak na potrzeby obecnie obowiązującego systemu, czasem pozyskiwania białych certyfikatów ze realizację przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, co bardzo mocno dotyka przede wszystkim podmioty zobowiązane, które są jeszcze w stanie realizować własne przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej, oraz
- ograniczeniami ustawowymi w zakresie regulowania obowiązku z wykorzystaniem opłaty zastępczej, które dopuszczają zastosowanie tego narzędzia tylko w sytuacji udokumentowania, że na wszystkich sesjach TGE w roku, którego dotyczy obowiązek, podmiot zobowiązany nie nabył białych praw majątkowych ze względu na wystarczającą liczbę ofert sprzedaży lub ze względu na cenę tych praw wyższą od opłaty zastępczej

powoduje między innymi również chęć manipulowania cenami na TGE (co, patrząc na ilość ofert po stronie sprzedaży i zakupu oraz proponowane ceny, prawdopodobnie ma miejsce).

Bardzo istotnym efektem negatywnym tej sytuacji jest wzrost kosztów wykonania obowiązku efektywnościowego przez podmioty zobowiązane (ceny białych praw majątkowych są obecnie na giełdzie droższe o ok 2000 zł/toe od opłaty zastępczej). Fakt ten jest na tyle istotny, że w procesie ustalania taryf dla ciepła Urząd Regulacji Energetyki przyjmuje na sztywno, abstrahując całkowicie od rzeczywistych kosztów i od zapisu o zasadności przyjmowania do kosztów taryfowych rzeczywiste

wysokości poniesionych kosztów poprawy efektywności energetycznej, wartość 0,65 zł/GJ – mniej więcej wartość liczona od wysokości opłaty zastępczej.

IGCP wielokrotnie wcześniej wskazywało, iż przyjęta przez URE interpretacja zapisów art. 11 ust 3 ustawy o efektywności energetycznej prowadzi do powstania znaczących problemów finansowych w przedsiębiorstwach zobowiązanych.

Stanowisko Urzędu Regulacji Energetyki w tej sprawie brzmi następująco:

„Informuję, że zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 264) podmiot zobowiązany może zrealizować obowiązek „efektywnościowy” za 2019 r. i za każdy kolejny rok, uiszczając opłatę zastępczą, jeżeli w transakcjach sesyjnych w ciągu roku kalendarzowego, którego dotyczy ten obowiązek, nie nabył praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej z uwagi na fakt, że cena praw majątkowych wynikających z tych świadectw była wyższa niż wysokość jednostkowej opłaty zastępczej, lub z uwagi na niewystarczającą liczbę ofert sprzedaży tych praw.

Z brzmienia powyższego przepisu wynika, iż aby móc zrealizować obowiązek „efektywnościowy” opłatą zastępczą należy:

- na każdej z sesji giełdowej odbywającej się w ciągu roku kalendarzowego którego dotyczy obowiązek (na przykład na każdej z sesji, które się odbyły w 2020 r. dla obowiązku za rok 2020 r.) składać zlecenia kupna praw majątkowych,

- zlecenia te powinny dotyczyć wszystkich instrumentów „efektywnościowych” (tj. świadectw przetargowych (instrument PMEF), rocznych (instrument PMEF_20xx, np. PMEF_2020), bezterminowych (instrument PMEF_F)), Tak więc ten obowiązek można zrealizować opłatą zastępczą wyłącznie jeżeli mogły Państwo wykazać, że cena wszystkich tych instrumentów była wyższa niż wysokość jednostkowej opłaty zastępczej (1 736,44 zł/toe dla 2020 r.) lub nie było wystarczającej liczby ofert sprzedaży.

Ponadto informuję, że zgodnie z art. 16 ust. 1 ww. ustawy mogą Państwo wykonać obowiązek „efektywnościowy” poprzez umarzenie świadectw do dnia 30 czerwca trzeciego roku następującego po roku, którego dotyczy obowiązek (chyba że złożyli Państwo wniosek o łączne rozliczenie obowiązku za kilka lat). Oznacza to, że mogą Państwo umarzać świadectwa w celu wykonania obowiązku za 2020 r. do końca czerwca 2023 r. Nie muszą Państwo realizować tego obowiązku jednym umorzeniem, mogą Państwo złożyć więcej niż jeden wniosek o umorzenie świadectw za 2020 r.”

Tak więc, aby zrealizować ustawowe przesłanki pozwalające na rozliczenie się z obowiązku poprzez opłatę zastępczą, w przypadku zakupu białych certyfikatów, co możliwe jest za pośrednictwem domu maklerskiego, wymagane jest wykonanie przed złożeniem zlecenia zakupu, przedpłaty środków pieniężnych (razem z 23-procentowym podatkiem VAT) za poczet zakupu tych praw majątkowych.

Na dodatek, środki te należy przelać na każdy rodzaj praw majątkowych jaki można kupić (czyli: PMEF-F oraz PMEF-2021), co w przypadku planowanego obowiązku za rok 2021 na poziomie np. 1000 toe daje kwotę ponad 4,5 mln zł.

Kwotę tę trzeba zamrozić w przepływach finansowych na cały rok, ograniczając w ten sposób dodatkowo i tak krytyczny na dzisiejszy stan finansów podmiotów ciepłowniczych.

Przykład wpływu wspomnianej interpretacji przedstawiono poniżej:

Rodzaj PM	Planowany obowiązek [toe]	Opłata zastępcza [zł/toe]	Opłaty manipulacyjne [zł/toe]	Kwota netto [zł]	Podatek VAT 23% [zł]	Kwota brutto [zł]
PMEF_F	1000	1823,26	20	1 843 260	423 950	2 267 210
PMEF-2021	1000	1823,26	20	1 843 260	423 950	2 267 210
					RAZEM	4 534 420

Trzeba wspomnieć, że w trakcie roku jest ok 100 sesji dotyczących „białych certyfikatów” i na każdej z nich należy wystawiać oferty sprzedaży dla obu typów praw majątkowych. Zaniechanie tego obowiązku chociaż na jednej sesji zablokuje możliwość rozliczenia się opłatą zastępczą.

Z naszej diagnozy wynika, że podstawowym problemem dla wykorzystywania świadectw efektywności energetycznej do rozliczania obowiązku poprawy efektywności energetycznej jest brak odpowiedniej podaży świadectw efektywności energetycznej, co w dużej mierze wynika z przyjętego z naszym systemie prawnym systemu ich wydawania.

Mając na uwadze powyższe, zwracamy się z wnioskiem o bardzo pilne podjęcie wspólnych działań na rzecz poprawy obecnej sytuacji w obszarze mechanizmów rozliczania efektywności energetycznej przez podmioty zobowiązane. Zarówno w zakresie działań bieżących jak też docelowych.

Wnioskujemy o wsparcie działań na rzecz kolejnej zmiany w ustawie o efektywności energetycznej, przede wszystkim w zakresie ulszczenia opłat zastępczych, w której proponujemy rozwiązanie tej kwestii na wzór zapisów w ustawie o odnawialnych źródłach energii (możliwość wpłacania opłat zastępczych w sytuacji gdy średnioroczna, a potem miesięczna cena praw majątkowych, jest wyższa od opłaty zastępczej), co powinno ustabilizować ceny białych praw majątkowych oraz ograniczyć ryzyko manipulacji ich cenami.

Sytuacja jest na tyle poważna, że przy jednoczesnym bardzo słabym, a czasami krytycznym stanem finansów podmiotów ciepłowniczych, realizowanie obowiązków poprawy efektywności energetycznej stanie się niemożliwe. To zaś prowadzi do potencjalnego wykorzystania przez Prezesa URE uprawnień „karnych” wynikających z art. 39 ustawy o efektywności energetycznej.

Deklarujemy wolę współpracy w celu pilnej realizacji postawionych w naszym piśmie postulatów.

Z poważaniem

Bogusław Regulski

Wiceprezes Zarządu